

Nr 30.

Ankom till Riksdagens kansli den 2 maj 1912 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt förslag om anslag till utgifvande på svenska språket af en samling gällande grundlagar, vallagar och parlamentariska arbetsordningar i främmande länder.

I en den 23 nästlidna april till bankoutskottet aflåten skrifvelse hafva fullmäktige i riksgäldskontoret anført följande:

»I skrifvelse af den 25 april 1911, nr 67, uppdrog Riksdagen åt fullmäktige i riksgäldskontoret att, efter på deras föranstaltande verkställd utredning, om möjligt för 1912 års riksdag framlägga plan och kostnadsberäkningar för utgifvande på svenska språket af en samling gällande grundlagar, vallagar och parlamentariska arbetsordningar i främmande länder i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den framställning, som härutinnan gjorts i en vid 1911 års riksdag inom Första kammaren väckt motion nr 22.

I anledning häraf beslöto fullmäktige den 4 maj 1911 uppdraga åt en kommitté att med afseende å planen och omfattningen samt kostnaderna för utgifvande af den publikation, som omförmäldes i Riksdagens berörda skrifvelse, verkställa utredning och till fullmäktige inkomma med förslag; och utsågo fullmäktige till ordförande i denna kommitté ledamoten af Riksdagens Andra kammare, numera statsministern herr K. A. Staaff samt till ledamöter i kommittén ledamoten af Riksdagens Första kammare, professorn herr J. R. Kjellén, och professorn herr C. L. A. A. Reuterskiöld.

Sedan denna kommitté nu till fullmäktige afgifvit ett den 24 nästlidne mars dagtecknad betänkande, innefattande den begärda utredningen, få fullmäktige, som för sin del icke hafva något att erinra vid den af kommittén förordade planen och de verkställda kostnadsberäkningarna, härmed till banko-

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 8 saml. 24 häft. (Nr 30).

utskottet öfverlämna nämnda betänkande, som fullmäktige låtit trycka i en upplaga af 1,500 exemplar för att utdelas bland Riksdagens ledamöter.»

På sätt af fullmäktiges här ofvan intagna skrifvelse framgår, föreligga numera den af förlidet års Riksdag begärda utredning jämte plan och kostnadsberäkningar för utgifvande på svenska språket af en samling gällande grundlagar, vallagar och parlamentariska arbetsordningar i främmande länder; och har det i ärendet afgifna betänkandet redan utdelats till Riksdagens ledamöter.

I berörda betänkande lämnar kommittén till en början en kortfattad redogörelse för de på främmande språk utgifna författningssamlingar. Kommittén har därefter tagit under öfvervägande frågan om den planerade samlingens omfattning, uppställning och utgifvande och anför härom bland annat:

»Af den förut lämnade redogörelsen för åtskilliga hittills utgifna författningssamlingar framgår, att staterna uppställts antingen i alfabetisk eller geografisk ordning. Kommittén har ej funnit något af dessa förfaringssätt tillfredsställande. Med den alfabetiska ordningen blir det visserligen lätt att »slå i» samlingen, men den mekaniska uppställningen leder vid arbetets utgifvande, hvilket kommittén tänkt sig skola ske häftesvis, till att länder med vidt skilda författningsförhållanden sammanföras i samma häfte. Samma invändning kan göras mot den geografiska uppställningen, hvilken dessutom är otillfredsställande ur andra synpunkter. Efter kommitténs mening böra såvidt möjligt författningar af ungefär samma statsrättsliga eller allmänt kulturella typ föras tillsammans med hvarandra i hvarje häfte — härigenom blir det också lättare för den, som begagnar sig af samlingen, att finna sig tillrätta i densamma. Uppställd efter denna systematiska princip skulle publikationen, såsom kommittén förslagsvis tänkt sig, omfatta sju häften med staterna i följande ordning:

Häfte 1. Norge, Danmark, Nederländerna och Belgien.

Häfte 2. England med kolonier.

Häfte 3. Förenta staterna och Schweiz.

Häfte 4. Tyska riket och tyska stater.

Häfte 5. Österrike och Ungern, Serbien, Bulgarien, Turkiet och Grekland.

Häfte 6. Frankrike, Italien, Rumänien, Spanien och Portugal.

Häfte 7. Ryssland, Finland och Japan jämte register.

De stater, hvilkas författningar icke i arbetet komma att medtagas, men hvilka blifva representerade genom historiska uppgifter, böra antingen

inpassas i ofvanstående system efter de stater, hvilka kunna anses stå dem närmast, eller intagas i sista häftet.

För de stater, hvilkas författningar i samlingen komma att återgifvas, bör texten ordnas på så sätt, att den historiska inledningen jämte bibliografi sättes först, hvarefter följa de egentliga grundlagarna, vallagen och de parlamentariska arbetsordningarna med förklarande och kompletterande noter samt slutligen eventuellt originaltexten.

I fråga om arbetets typografiska utseende har kommittén stannat vid att vilja förorda det format (stilyta 176×102 mm.) och de stilar samt mellanslag, som användts i den af doktor K. Hagman år 1902 utgifna handboken »Sveriges grundlagar». Med den större stilen (grof corpus) skulle själfva författningen tryckas, med mellanstilen (fin corpus) historisk inledning, vallag och arbetsordning och slutligen med den mindre stilen (petit) noter, bibliografi och originaltext.

Samlingens utgifvande har kommittén ansett lämpligast böra anförtros åt en af riksgäldsfullmäktige utsedd fackkunnig person, som ensam skulle hafva ansvaret för detsamma. Denne kan, om så befinnes behöfligt, utse en fast medarbetare, hvilken tillika skulle tjänstgöra som utgifvarens sekreterare för utförande af löpande arbete, såsom korrespondens m. m. För verkställande af öfversättningar har utgifvaren frihet att anlita härför lämpliga personer.»

Kommittén har vidare anställt kostnadsberäkningar öfver samlingens utgifvande af trycket. Enligt en af kommittén uppgjord tabellarisk sammanställning är samlingen med register beräknad att upptaga ett utrymme af tillhopa 130 ark, och har kommittén ansett sig böra förorda, att samlingen tryckes i en upplaga af 2,000 exemplar.

Samtliga utgifter för samlingens utgifvande skulle belöpa sig till

Redaktionskostnader 130 ark à 150 kr. ark ... kr.	19,500: —
Tryckningskostnader	» 12,000: —
Litteraturanskaffning och extra utgifter	» 5,000: —
Summa kr.	36,500: —

Slutligen yttrar kommittén:

»Kommittén vill framhålla önskvärdheten af att samlingen kunde snabbt utgifvas. Af motionären vid 1911 års riksdag ifrågasattes en utgifningstid af 3 år, men detta under förutsättning, att ofvan omförmälda efterskrifter skulle medtagas. Då denna förutsättning bortfaller, tror sig

kommittén hafva anledning att hoppas på en sådan tidsbesparing, att samlingen, om den nu föranleder ett Riksdagens beslut, kunde föreligga fullt färdig under år 1914.

Till slut vill kommittén förorda, att ett så lågt försäljningspris som möjligt sattes å samlingen, t. ex. 1 kr. pr häfte. Härigenom skulle möjliggöras en vidsträckt spridning af densamma. Med högre pris skulle den säkerligen komma att röna jämförelsevis liten efterfrågan, och syftet med utgifvandet skulle då i viss mån blifva förfeladt. I hvarje fall kunna aldrig inkomsterna genom publikationens försäljning täcka de med utgifningen förbundna kostnaderna, och det har vid sådant förhållande icke syns kommittén lämpligt att genom ett högt försäljningspris lägga hinder i vägen för en lifligare efterfrågan. Ett lågt försäljningspris med vidsträcktare spridning torde för öfrigt kunna inbringa väl så mycket eller mera till täckande af åtminstone någon del af kostnaden, hvilken synpunkt ju icke heller bör förbises.»

Utskottet har icke funnit något att erinra mot att den ifrågavarande amlingen utarbetas och utgifves i öfverensstämmelse med kommitterades här ofvan omförmälda förslag. Då emellertid arbetet måste anses vara af särskildt intresse för Riksdagens ledamöter, har utskottet ansett sig böra förorda, att i den mån de olika häftena utkomma, hvarom Riksdagens ledamöter torde böra på lämpligt sätt underrättas, de genom riksgäldsfullmäktiges försorg afgiftsfritt tillställas de riksdagsmän, som därom framställa begäran. Erforderligt antal exemplar synes jämväl böra undantagas, för att arbetet må vara tillgängligt i Riksdagens samtliga lokaler och därtill med ett större antal i konstitutionsutskottets lokal. I öfrigt torde samlingen till det antal exemplar, fullmäktige äga bestämma, böra hållas till försäljning till ett pris af en krona för hvarje häfte.

Åberopande hvad sålunda förekommit hemställer utskottet,

att Riksdagen må *dels* uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta genom fackkunnig person på svenska språket i en upplaga af tvåtusén exemplar utgifva en samling grundlagar, vallagar och parlamentariska arbetsordningar i främmande länder i öfverensstämmelse med kommitténs här ofvan omförmälda förslag, *dels* bemyndiga fullmäktige att af förslagsanslaget till riksdagskostnaderna bestrida erforderliga kostnader för

ifrågavarande arbete, som, i den mån de olika häftena utkomma, skall afgiftsfritt tillställas de Riksdagens ledamöter, som därom framställa begäran, samt i öfrigt till det antal exemplar, fullmäktige äga bestämma, hållas till försäljning till ett pris af en krona för hvarje häfte.

Stockholm den 2 maj 1912.

På bankoutskottets vägnar:

I. von STAPELMOHR.

Herrar *Wijk* och *Söderberg* i Stockholm hafva begärt få antecknadt, att de af arbete i särskildt utskott varit förhindrade att deltaga i behandlingen af förestående ärende.
